

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 4, Article Number:D0028

FINE ARTS

Received: August 2009

Accepted: October 2010

Series : D

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

Ezgi Babacan
Yüksel Pirgon
Devrim Babacan
Seçkin Gökbudak
Selcuk University
ezgibabacan@hotmail.com
sgokbudak@yahoo.com
devrimbabacan@yahoo.com
Konya-Turkey

**MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALLARI GİRİŞ SINAVINDA UYGULANAN MÜZİKSEL YETENEK
ÖLÇÜM KRİTERLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİ/BİÇİMLERİ BOYUTUNDA İNCELENMESİ
ÖZET**

Bu araştırma müzik eğitimi anabilim dallarında yapılmakta olan özel yetenek sınavında uygulanan müziksel yetenek ölçüm kriterlerinin öğrenme stillerine göre dağılımının ve bu dağılıma göre öğrencilerin almış oldukları yetenek sınav puanlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma tarama modelindedir. Araştırma verilerini, 2009-2010 eğitim öğretim döneminde yapılan öğrencilerin özel yetenek sınav puanları ve öğrenme stil profillerinin tespiti için kullanılan envanter ve anket oluşturmaktadır. Verilerin analizi yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, müzik eğitimi anabilim dalı özel yetenek sınavında başarılı olan öğrencilerin (n:39) ağırlıklı işitsel olmak üzere devinimsel, karışık ve görsel olarak farklı öğrenme stil profillerinde öğrenmeyi gerçekleştirdikleri, işitsel ve görsel ağırlıklı puan dağılım sonuçlarına göre en yüksek yüzdeyi görsel/işitsel olan karışık öğrenme profiline ait öğrencilerin aldıkları, devinimsel ağırlıklı puanlara göre ise görsel/devinimsel ve işitsel/devinimsel karışık öğrenme stil profilindeki öğrencilerin aldıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme Stilleri, Müzik Eğitimi, Müziksel Yetenek Ölçümü, Görsel, İşitsel, Devinimsel

**EXAMINING MUSICAL ABILITY MEASUREMENT CRITERIA WHICH IS APPLIED IN
APTITUDE EXAMS IN MUSIC EDUCATION DEPARTMENTS, ACCORDING TO LEARNING STYLES
ABSTRACT**

This research has been conducted to examine (according to learning styles) distribution of musical ability measurement criterion being applied in special aptitude exams in music education departments, and to examine students' aptitude test scores according to distribution. Survey method has been utilized in this research. The data has been collected from special aptitude test scores of students (who applied in education period of 2009-2010) and, inventory and survey utilized to determine student's learning style profile. To data analysis, percentage, frequency, mean and standart deviation has been used. In conclusion, it has been determined that the students (n:39) who are successful in the special aptitude test realized to learn (predominantly auditory) in different learning styles (kinesthetic, mixed and visual). According to results of auditory and visual scores, the most higher percentage has been received by the students who are placed in mixed type learning profile (visual/auditory). And according to kinesthetic scores, the most higher percentage has been received by the students who are placed in mixed type learning profile (visual/kinesthetic and auditory/kinesthetic).

Keywords: Learning Style, Music Education, Musical Aptitude Measurement, Visual, Auditory, Kinesthetic

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Öğrenme, fizyolojik, biyolojik, psikolojik ve sosyal birçok değişkenin etkileşimi ile oluşan, yaşam boyu devam eden süreçlerin ürünüdür ve yaşamın herhangi bir kesiti ile sınırlandırılmayacak kadar kapsamlı ve sürekli etkinlikler dizisidir (Şimşek, 2007:10). Öğrenmenin gerçekleşme sürecinde, öğrenmeyi etkileyen faktörler ile ilgili pek çok araştırma, "öğrenen" yani öğrenci üzerinde yoğunlaşmaktadır ve bu durum bireysel özelliklerin öğrenme üzerindeki etkisini ortaya çıkarmaktadır. Bireysel özellikler kişiden kişiye değişen yaş, zeka, cinsiyet, bilgi, yetenek, beceri, duyu organlarının uyarıcıları ayırt etmedeki fark eşikleri ve geçmiş yaşantı gibi çok farklı etkenlere sahiptir. Öğrenmede bu etkenler yani öğrencilerin bireysel öğrenme özellikleri öğrenme stili/biçimi olarak adlandırılmaktadır (Özer,1998:150).

Babadoğan'a göre (t.y.:1-2) her öğrencinin en iyi öğrendiği yol, onun öğrenme stilidir. Bir öğrencinin algılamasına, çevredeki diğer insanlarla ilişkilerine ve öğrenme çevresindeki davranışlarına etki eden bilişsel, duyuşsal ve fizyolojik yapısı, onun öğrenme stilini belirler. Her kişinin bir parmak izi gibi öğrenme stiline sahip olduğunu belirten Dunn ve Dunn (1986:47), öğrenme stilini her öğrencinin yeni ve zor bilgiyi öğrenmeye hazırlanırken, öğrenirken ve hatırlarken ayrı ve kendine özgü yollar kullanması olarak tanımlamıştır (Akt:Güven, 2004:14). Gregorc (1981:51), öğrenme stilini bireysel yetenekler hakkında ipucu veren, gözlenebilen ve diğer bireylerden ayırt edici olan davranışlar olarak nitelendirirken, James ve Gabrait (1985:128-130), duyu-çevre etkileşimine bağlı olarak yedi farklı algısal boyutlu bir kavram olarak ifade etmektedir. Bu boyutlar, görme, işitme, hareket etme, dokunma, okuma-yazma, koklama ve kişiler arası iletişim kurma biçiminde sıralanmıştır (Akt:Gencel, 2006:28).

Öğrenme stilini tanımlamada pek çok yol olsa da ortak bir sistem bilginin algısal yani duyuşsal girişini (işitsel, görsel ve devinimsel ya da dokunsal) ifade etmektedir (Mishra, 2007:1). Öğrenme (Erdem ve Altun 2006:48), öğretmen tarafından sunulan uyarıcıların öğrencilerin duyu organları tarafından alınması ile başlamaktadır. Sonrasında öğrenciler, sunulan uyarıcının niteliğine göre en uygun olan duyu organlarını kullanmaktadır (Akt:Uğur,2008:22). Molumby'a göre (2004:52) öğrenme stillerindeki üç algısal kanalın tanımı şu şekildedir: "Öğrenme biçimlerinden görsel farkındalık, öğrencinin yazılı kaynakları okuyarak ve sınıftaki diğerlerinin örneklerini görerek bilgiyi nasıl işlediğini ifade eder. İkincisi, işitsel öğrenenler daha çok sözlü ifadelerle ya da müziksel performanslara tepki verirler. Son olarak, öğrencilerdeki üçüncü algı kanalı ise devinimsel farkındalıktır. Devinimsel öğrenciler çevreyi, tüm vücutlarıyla gerçekleştirdikleri çalgı çalma, yaratıcı hareketler ve dans etmek gibi bazı aktivitelerle keşfederler."

Müzik eğitiminde de öğrenme algısal tercihlerle başlamaktadır. Snyder'e göre (1997) "müzik, çoklu-tip bir aktivitedir. Çünkü zekânın pek çok tipini içine alır. İşitsel, görsel ve devinimsel duyuları bir araya toplar ve kalıp hatırlama, hafıza ve seçici dinleme yetilerine yardımcı olur" (Akt:Lammers, 2006:8). Walker'a göre (1992), notaların görsel algılanması, öğrenilmiş fiziksel hareketlerin görüntüsüyle sesin zihinsel görünümünün eşleşmesini içermektedir. Müziksel okuma sırasında, notalama ile akıldaki simgeler-görüntü arasında etkileşim vardır ve depolanan simgeler görsel-devinimsel ve devinimsel-işitsel şeklinde psikolojik olarak karakterize edilebilir (Akt:Kinslow, 1995:16-17).

Müziğin algılanma sürecinde görsel, işitsel ve devinimsel öğrenme stilleri şu şekilde tanımlanabilir: Görsel öğrenme görünüşle ilgilidir yani, notaların kâğıt ve klavye üzerindeki görünüşlerinin zihinsel bir görüntüsünü oluşturur. Başka bir deyişle sadece görünenden kalan izlenim değil, kâğıtta olanları algılama, parmak hareketlerini veya elin çalgı üzerindeki pozisyonlarını zihinde canlandırabilme yeteneğidir. İşitsel öğrenme müziğin nasıl tınladığını hatırlamaktır, yani ses yüksekliğini,

melodiyi, armoniyi, ritmi, dinamikleri, tempo ve müzikteki diğer öğeleri içine alan, bir tür iç duyuştur. Başka bir ifadeyle, bir müzik parçasının notalarını doğru sırayla ama bir ses kaynağı ya da notasal bir ipucu olmaksızın duyabilme kabiliyetidir. Daha önce çalınmış bir pasajı doğru ya da yanlış hatırlayabilmek bile işitsel hafızaya dayanan bir beceridir. Devinimsel aynı zamanda dokunsal öğrenme, motor, parmak ve bazen kas hafızası ya da kas hareketlerinin akılda tutulma becerisidir. Başka bir deyişle (Bryant, 1999), kasların koordinasyonuna ve tekrarlamaya dayanan alışkanlık gelişimi-oluşumu, hafızadan sürekli olarak çaldıkça otomatik olarak gelişen bir alışkanlık (Newman, 1974) ya da (Sterba, 2000) parmak, bilek ve kollardaki otomatik refleksten kaynaklanan kassal koordinasyon alışkanlığıdır (Akt:Rickey, 2004:18-19-20; Mishra, 2007:2).

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Ülkemizde müzik eğitimi amaç ve içeriği doğrultusunda farklı şekillerde düzenlenip uygulanmaktadır. Müzik öğretmeni yetiştirme amacıyla eğitim veren müzik eğitimi anabilim dalları, mesleki müzik eğitimi veren ve özel yetenek programı gerektiren kurumlardan biridir. Müzik eğitimi anabilim dalları, üniversite bünyesinde diğer müzik eğitimi kurumları gibi programına özel yetenek sınavı yaparak öğrenci almaktadır. Özel yetenek sınavı, üniversitelerin kendi bünyesinde belirlediği kriterlerle, bireylerin müzik yeteneği ve becerilerini yani müziksel davranışlarını ölçmek amacıyla yapılmaktadır. Müziksel davranış, müziksel performans (bir çalgı çalma ya da şarkı söyleme), müziksel okuma ve yazma, müziksel dinleme (işitme) ve müzikle ilgili diğer bilişsel davranışlar (Boyle ve Radocy, 1987) olmak üzere dört ana başlıkta toplanmaktadır (Akt: Ece ve Kaplan, 2008: 286).

Üniversitelerin giriş yetenek sınavlarında müziksel davranışların ölçümü, her ne kadar kurumların müziksel davranış kriterlerini ve ağırlıklı puanlarını kendi belirlediği sorularla yapılsa da, genellikle benzer kriterler kullanılmaktadır. Bunlar (Özgür ve Aydoğan,1999:3-5):

- Müziksel işitmeyi kapsayan yatay aralıkların (tek ses) yinelenebilme derecesi, dikey ses kümelerinin (akorların) yinelenebilme derecesi, ritim kümelerinin yinelenebilme derecesi, ezgilerin yinelenebilme derecesi,
- Müziksel okumayı kapsayan bona (ritimsel) okuma derecesi, deşifre okuma derecesi, tek sesli ya da çok sesli okuma derecesi, tonal ya da makamsal okuma derecesi,
- Müziksel yazma derecesi,
- Çalgı ve ses alanında performans derecesidir.

Müziksel davranışların kazanılma sürecinde, öğrenme etkinliği görsel, işitsel ve devinimsel duyuşların hepsini kapsayarak bir bütünlük oluşturmaktadır, bunun yanında öğrenme stilleri tercihi ise bilginin nasıl alındığıyla bağlantılı olarak büyük önem taşımaktadır. Müziğin algılanma sürecinde görsel, işitsel ve devinimsel/dokunsal öğrenme stilleri ile müziksel davranışların ve müzik yeteneğinin ölçümüyle ilgili çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Örneğin Kreitner (1981) müzik yeteneği olan ortaokul koro öğrencilerinin, çok zayıf olarak işitsel öğrenme tercihi gösterdiklerini, ağırlıklı olarak devinimsel ve görsel öğrenciler olduklarını ortaya çıkartmıştır. Falkner (1994) araştırmasında yüksek müzik yeteneğine sahip üçüncü sınıf öğrencilerinin işitselden ziyade öncelikle görsel ve devinimsel öğrenciler olduğunu bulmuştur. Çoğu ikinci sınıf öğrencilerinden oluşan 65 kişilik araştırma grubuyla çalışan Sanders (1996), araştırmasında müziksel işitme ölçüm puanları (PMMA) ile algısal öğrenme stilleri envanter puanları arasında ortalama bir bağlantı olduğunu bulmuş, bunun yanında devinimsel puanlarla ritmik test arasında yüksek ilişki olduğunu tespit etmiştir. Yine Dobbs (1989), ikinci sınıf öğrencilerinin müziksel işitme ölçüm puanlarının baskın öğrenme biçimi ile

alakalı olduğunu, bununla birlikte devinimsel ve karışık (tip) stil profiline sahip öğrenenlerin yüksek puan alırken işitsel öğrenenlerin düşük puan aldıklarını tespit etmiştir. Farklı olarak, Sanders (1991), baskın öğrenme biçiminin müzikteki başarıda önemli bir fark yaratmadığını bulmuştur. Svard ve Mack (2002), görüşme yoluyla tercih edilmiş öğrenme biçimleri ile ezberleme stilleri ilişkisini saptamışlardır. Müzik ezberi için görsel öğrenen müzisyenler sayfayı görüntüleme, görsel kalıpları hatırlama, elleri izleme gibi görsel stratejileri, işitsel öğrenenler işitsel stratejiler için genellikle işitsel kalıpları hatırlamak için parçayı dinlediklerini, armonik gidişatı duyduklarını ve melodideki varyasyonları fark ettiklerini bildirmişlerdir. Devinimsel öğrenenler ise kas hafızasına ve fiziksel duylara güvendiklerini ifade etmişlerdir (Akt:Mishra,2007:5-6-7;Bauer,1994:37;Sanders,1991:8-9).

Ülkemizde müzik eğitiminde öğrenme stilleriyle ilgili yapılan çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Öğrenme stillerinin piyano eğitiminde önemine yönelik araştırmasında Gökbudak (2003:197), öğrenme yüzdesinin artmasının, öğretmenin öğrencisinin öğrenme durumunu tespit edebilmesine ve ona uygun bilgiyi sunma yöntemlerini öğrenmesine bağlı olduğunu belirtmiştir. Ömür (2003:192) deneysel araştırması sonucunda piyano eğitiminde öğrencilerin farklı öğrenme sistemleri ve stratejilerine sahip oldukları görüşü doğrultusunda öğretimin buna göre gerçekleştirilmesini önermektedir. Sökezoğlu (2003:228), araştırması sonucunda piyano eğitiminde görsel, işitsel ve dokunsal algı türlerinin öğrenciler tarafından kullanıldığını saptanmış ve öğrencide saptanan algı türüne göre ders yapmanın, öğrenci başarısını ve motivasyonunu arttıracak sonucuna varmıştır.

Müziksel davranış kazanma görsel, işitsel ve devinimsel algı türlerinin hepsini içinde barındıran bir süreçtir. Yapılan araştırmaların birçoğu öğrencilerin baskın öğrenme stilleriyle ya da stil tercihleriyle müziği algılamaları ve müziksel yetenekleri arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bütün bunlardan hareketle bu araştırma, müzik eğitimi anabilim dallarında yapılmakta olan özel yetenek sınavlarında uygulanan müziksel yetenek ölçüm kriterlerinin öğrenme stillerine göre dağılımının ve bu dağılıma göre öğrencilerin almış oldukları yetenek sınav puanlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

3. PROBLEM (PROBLEM)

Öğrenme stillerine/biçimlerine göre müzik eğitimi anabilim dalları giriş sınavında uygulanan müziksel yetenek ölçüm kriterlerinin ve öğrencilerin öğrenme stillerine/biçimlerine göre aldıkları sınav puanlarının dağılımı nasıldır?

3.1. Alt Problemler (SUB PROBLEMS)

Bu problem doğrultusunda şu alt problemlere yanıt aranmaktadır:

- Öğrencilerin öğrenme stil profillerinin dağılımı nasıldır?
- Özel yetenek sınav kriterlerinin öğrenme stil profillerinin alt boyutlarına göre (görsel, işitsel ve devinimsel/dokunsal) dağılımı nasıldır?
- Öğrencilerin öğrenme stillerine göre aldıkları sınav puanlarının dağılımı nasıldır?

3.2. Varsayımlar (Assumptions)

- Çalışma örneğini oluşturan öğrencilerin öğrenme stil/biçim profillerini tespit için uygulanan envantere ve ankete verilen yanıtların samimi olduğu ve gerçeği yansıttığı,
- Örneklem grubundaki öğrencilerin almış oldukları sınav puanlarının heyecan, stres vb. gibi farklı etmenlerden aynı oranda etkilendikleri varsayılmaktadır.

3.3. Sınırlılıklar (Limitations)

Bu araştırma;

- Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2009-2010 eğitim öğretim döneminde yapılan özel yetenek sınav kriterleri ve II. aşama sınav puanları,
- 2009-2010 eğitim öğretim döneminde yapılan özel yetenek sınavını kazanan ve kayıt yaptırıp eğitimine devam eden öğrenciler (40),
- Öğrenme stillerinin fizyolojik boyutu olan algısal öğrenmede görsel, işitsel ve devinimsel/dokunsal öğrenme stilleri,
- Sınav kriterlerinin öğrenme stil alt boyutlarına göre sınıflandırılmasında başvuru kaynakları ve alınan uzman görüşleri ile sınırlandırılmıştır.

4. YÖNTEM (METHOD)

Bu araştırma tarama modeli ile yapılmıştır. Araştırmada özel yetenek sınavını kazanan öğrencilerin öğrenme stil profilleri belirlenmiş, 2009-2010 eğitim öğretim döneminde yapılan özel yetenek sınav kriterleri öğrenme stil boyutunda incelenerek görsel, işitsel ve devinimsel alt boyutlara ayrılmış ve öğrencilerin öğrenme stilleri ile öğrenme stilleri alt boyutlarında sınıflandırılmış yetenek puanlarının dağılımı incelenmiştir. Bu nedenle araştırma betimsel bir nitelik taşımaktadır.

4.1. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın çalışma evreni 2009-2010 eğitim öğretim döneminde Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılan özel yetenek sınavını kazanmış ve eğitim görmekte olan öğrencilerden (40) oluşmaktadır. Örneklemi ise, 2009-2010 eğitim öğretim döneminde özel yetenek sınavını kazanmış ve eğitim görmekte olan 39 öğrenciden oluşmaktadır.

4.2. Verilerin Toplanması (Data Collecting)

Araştırma verilerini, 2009-2010 eğitim öğretim döneminde yapılan öğrencilerin özel yetenek II. Aşama sınav puanları, öğrenme stil/biçim profillerinin tespiti için kullanılan envanter ve anket oluşmaktadır. Özel yetenek sınav puanları, sınava giren ve kazanan 40 öğrencinin yazılı, ses, çalgı ve işitme puanlarından oluşmaktadır. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2009-2010 eğitim öğretim döneminde yapılan özel yetenek sınavının içeriği ve puanlaması şu şekildedir:

Yazılı Sınav (25 puan): Yazılı sınav 5 sorudan oluşmaktadır. Sınava giren adaylar, cevap kâğıdı olarak verilen dokümanlara çalınan aralıkların kaçılı aralık olduğunu işaretlemekten (5 puan), çalınan akorların kâğıt üzerinde kasten eksik bırakılmış olan sesini bulmaktan (5 puan), çalınan ritim cümlesini yazmaktan (5 puan), çalınan melodiyi yazmaktan (5 puan) ve dokümanda adı verilen dizileri yazmaktan (5 puan) sorumludur.

I Komisyon (Söyleme-ses komisyonu): Adaylar İstiklal Marşı ve istediği türde bir parçayı söylemektedir. (25 puan)

II. Komisyon (Çalgı komisyonu): Aday çalgısıyla bir parça seslendirmektedir. (25 puan)

III. Komisyon (Solfej komisyonu): Aday başvuru sırasında verilmiş solfej parçalarından bir tanesini ve deşifre solfej parçasını okumaktadır. (25 puan)

Öğrenme Stilllerinin belirlenmesi için Boydak (2007) tarafından hazırlanmış "öğrenciler için öğrenme stilleri envanteri" ve Ömür (2003) tarafından hazırlanmış "piyano eğitiminde öğrenme stilleri anketi" kullanılmıştır. Biri açık uçlu olmak üzere 20 soru içeren ankette soru seçenekleri görsel, işitsel ve devinimsel/kinestetik olmak üzere üç ölçekle sınırlandırılmıştır. Boydak (2007) tarafından geliştirilen envanter

hakkında yapılmış geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları bulunmamaktadır. Öğrenme stilleri envanteri görsel, işitsel ve devinimsel 3 boyutu bulunan 33 sorudan oluşmaktadır. Envanterin değerlendirilmesi, evet denilen sorular aşağıdaki tablo 1'de daire içerisine aldıktan sonra her daireye 1 puan verip, toplam sütununa yazılarak yapılmaktadır. Eğer her grupta eşit sayıda soruya evet denilmişse, bu durumda kişinin her 3 grubun özelliklerini de taşıdığı söylenebilmektedir. Toplam sütununda bulunan değerlere göre kişinin ağırlıklı olarak kullandığı öğrenme stiline karar verilmektedir.

Tablo 1. Öğrenme stilleri envanteri cevap anahtarı
(Table 1. Learning style inventory answerkey)

Öğrenme Stili												Toplam
İşitsel	1	3	6	8	10	13	22	23	24	28	31	
Görsel	2	4	7	14	18	19	20	21	25	26	32	
Kinestetik	5	9	11	12	15	16	17	27	29	30	33	

4.3. Verilerin Analizi (Data Analysing)

Verilerin analizi, excel ve SPSS paket programı kullanılarak frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılarak çözümlenmiştir.

5. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND DISCUSSIONS)

Bu bölümde örneklem grubundaki öğrencilerin öğrenme stillerinin dağılımı, sınav kriterlerinin öğrenme stilleri boyutunda sınıflaması, öğrenme stilleri boyutunda sınıflanan sınav kriterlerinin öğrencilerin öğrenme stil profilleriyle karşılaştırmasının dağılımları yer almaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin öğrenme stil profillerinin dağılımı
(Table 2. Distribution of students' learning style profile)

	f	%
İşitsel	16	%41
Devinimsel	2	%5,1
Görsel	7	%17,9
İşitsel/Devinimsel	4	%10,3
Görsel/İşitsel	5	%12,8
Görsel/Devinimsel	5	%12,8
Toplam	39	100

Tablo 2'de ortaya çıkan bulgulara göre örneklem grubundaki öğrencilerin %41'inin işitsel, %5,1'inin devinimsel, %17,9'unun görsel, %10,3'ünün işitsel/devinimsel, %12,8'inin görsel/işitsel, %12,8'inin de görsel/devinimsel olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre örneklem grubundaki öğrencilerin ağırlıklı olarak (%41) işitsel öğrencilerden oluştuğu, %35,9'unun karışık (mixed) öğrenme stiline sahip olduğu, bunun yanında devinimsel öğrenme profilinin (%5) en düşük yüzdeye sahip olduğu saptanmıştır.

Tablo 3. Sınav kriterlerinin öğrenme stillerine göre dağılımı
(Table 3. According to learning styles, distribution of exam criteria)

		İşitsel	Görsel	Devinimsel	Toplam
Yazılı Sınav	25 puan	%20	%5		%25
I. Komisyon Ses, Söyleme	25 puan	%25			%25
II. Komisyon Çalgı Çalma	25 puan			%25	%25
III. Komisyon Solfej	25 puan	%18,75	%6,25		%25
Toplam	100 puan	%63,75	%11,25	%25	%100

Tablo 3'de sınav kriterlerinin öğrenme stillerine göre dağılımı görülmektedir. Bu dağılıma göre görsel, işitsel ve devinimsel boyutta sınıflandırılan kriterler şu şekildedir:

Yazılı olarak yapılan sınavın dört sorusu olan çalınan aralıkların kaçlı aralık olduğunu işaretleme (5 puan), çalınan akorların kâğıt üzerinde kasten eksik bırakılmış olan sesini bulma (5 puan), çalınan ritim cümlesini yazma (5 puan) ve çalınan melodiyi yazma (5 puan) ağırlıklı olarak duyduğunu yazmaya yönelik işitsel beceriyi gerektirdiği için işitsel boyutta sınıflandırılmıştır. İşitsellerde, (Gökbudak, 2003:193-197) öğrenci dinleyerek ve dinlediğini tekrarlayarak öğrenmeyi sevdiği için bilgiler işitsel yolla sunulur. İşitsel hafıza (Lo, 1976) ses yüksekliğini, melodiyi, armoniyi, ritmi, dinamikleri, tempo ve müzikteki diğer öğelerini içine alan, bir tür iç duyustur (Akt:Rickey, 2004:18). Yazılı sınavının 5. sorusu olan dokümana adı verilen dizileri yazma ise zihindeki nota kümesinin kâğıt üzerine aktarımına dayalı olduğu için görsel boyutta sınıflandırılmıştır. Görsel hafıza, bir müzik parçasının kâğıt üzerindeki nota görüntüsünü hatırlayabilme, parmak hareketlerini veya elin çalgı üzerindeki pozisyonlarını zihinde canlandırabilme yeteneğidir. Görsel hafıza genellikle fotoğraflık hafıza olarak da düşünülür (Mishra, 2007:2).

Ses-söyleme komisyonundaki İstiklal Marşı ve istediği türden bir parçanın seslendirilmesine yönelik kriter sınav sürecinde görsel deşifre okuma, ezber çalışma ve devinimsel beceriyi kapsamadığı için, işitsel boyutta sınıflandırılmıştır. Bu doğrultuda Mishra (2007:2) işitsel hafızanın, bir müzik parçasının notalarını doğru sırayla ama bir ses kaynağı ya da notasal bir ipucu olmaksızın duyabilme kabiliyeti olarak tanımlamakta ve daha önce çalınmış bir pasajın doğru ya da yanlış hatırlanmasının bile işitsel hafızaya dayanan bir beceri olduğunu söylemektedir.

Çalgı komisyonundaki adayın çalgısıyla seslendireceği parça devinimsel boyutta sınıflandırılmıştır. Bunun nedeni çalgı çalmanın ağırlıklı olarak devinimsel boyutta olmasından kaynaklanmaktadır. Hafızanın devinimsel biçimi aynı zamanda dokunsal, motor, parmak ve bazen kas hafızası şeklinde de bilinmektedir (Rickey, 2004:21). Devinimsel hafıza Bryant'a göre (1999), kasların koordinasyonuna ve tekrarlamaya dayanan alışkanlık oluşturmaz. Sürekli olarak hafızadan çaldıkça otomatik olarak gelişen (Newman, 1974) bir alışkanlıktır ya da (Sterba, 2000) parmak, bilek ve kollardaki otomatik reflesten kaynaklanan kassal koordinasyon alışkanlığıdır (Akt:Rickey, 2004:20).

Önceden verilmiş ve çalışılan solfej parçalarından bir tanesini okuma işitsel boyutta, deşifre solfej parçasını okuma ise yarı yarıya görsel ve işitsel boyutta sınıflandırılmıştır. Deşifre solfej parçasını okumada notaların kâğıt üzerinde algılanması görsellik gerektirmektedir. Bu bağlamda Rickey'e göre (2004:19) görsel hafıza görülmeyle ilgilidir; kâğıt üzerindeki bir müzik parçasının net bir zihinsel görüntüsünü oluşturabilme becerisidir. Rubinstein (1950:52) görsel hafızayı, "notaları zihinsel olarak sese çeviren ve klavye üzerinde de fiziksel olarak var eden bir araç" olarak tanımlamaktadır. Görsel öğrenme sadece görülenden kalan izlenim değil, kâğıtta olanların algılanmasıdır (Akt:Rickey, 2004:19).

Görsel, işitsel ve devinimsel boyutta sınıflandırılan sınav kriterlerinin toplam dağılımına bakıldığında %63,75'inin işitsel, %25'inin devinimsel ve %11,25'inin de görsel ağırlıkta sorular olduğu tespit edilmiştir. Bu dağılımlara göre sınavın işitsel boyutunun diğerlerine oranla daha ağırlıkta olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin öğrenme stillerine göre işitsel sınav puanlarının dağılımı

(Table 4. According to students' learning style, distribution of auditory exam score)

	İşitsel Puan				Toplam	
	n	x	ss	%	x	%
İşitsel	16	40,12	8,605	62,93	63,75	100
Devinimsel	2	40,51	2,501	63,55		
Görsel	7	34,92	5,111	54,78		
İşitsel/Devinimsel	4	36,15	10,56	56,71		
Görsel/İşitsel	5	41,24	9,579	64,69		
Görsel/Devinimsel	5	38,10	3,925	59,76		

Tablo 4'te öğrenme stil profillerine göre işitsel sınav kriterlerinin puan dağılımı görülmektedir. Buna göre, toplam puan üzerinden 63,75 olan işitsel sınav kriterlerinden en yüksek ortalamayı 41,24 ile görsel/işitsel öğrenen öğrencilerin, 40,51 ile ikinci sırada devinimsel öğrenen öğrencilerin ve 40,12 ile üçüncü sırada işitsel öğrenen öğrencilerin aldığı görülmektedir. Bu dağılımlara göre işitsel sınav kriterlerinden bütün adayların %50'nin üstünde bir başarı gösterdiği söylenebilir.

Tablo 5. Öğrencilerin öğrenme stillerine göre görsel sınav puanlarının dağılımı

(Table 5. According to students' learning style, distribution of visual exam score)

	Görsel Puan				Toplam	
	n	x	ss	%	x	%
İşitsel	16	7,28	1,415	64,71	11,25	100
Devinimsel	2	7,13	1,299	63,38		
Görsel	7	6,84	1,423	60,80		
İşitsel/Devinimsel	4	7,24	2,18	64,36		
Görsel/İşitsel	5	8,12	1,423	72,18		
Görsel/Devinimsel	5	6,56	2,180	58,31		

Öğrencilerin öğrenme profilleri doğrultusunda görsel sınav kriterlerinden aldıkları puan dağılımlarına göre en büyük yüzdenin 64,71 ile görsel/işitsel, sonra işitsel ve üçüncü sırada işitsel/devinimsel öğrenenlere ait olduğu görülmektedir. Bu dağılıma göre görsel sınav kriterlerinden bütün adayların %50'nin üstünde bir başarı gösterdiği saptanmıştır.

Tablo 6. Öğrencilerin öğrenme stillerine göre devinimsel sınav puanlarının dağılımı

(Table 6. According to students' learning style, distribution of kinesthetic exam score)

	Devinimsel Puan				Toplam	
	n	x	ss	%	x	%
İşitsel	16	8,84	5,322	35,36	25,00	100
Devinimsel	2	9,37	9,722	37,48		
Görsel	7	8,60	7,469	34,40		
İşitsel/Devinimsel	4	14,87	5,170	59,48		
Görsel/İşitsel	5	11,75	6,901	47,00		
Görsel/Devinimsel	5	15,65	7,098	62,60		

Tablo 6'da öğrenme stil profillerine göre devinimsel sınav kriterlerinin puan dağılımı görülmektedir. Buna göre, devinimsel kriterlerden %62,60 ile en yüksek başarı oranı görsel/devinimsel öğrenenlerde, daha sonra %59,48 ile işitsel/devinimsel öğrenenlerde, diğer öğrenme profillerine ait öğrencilerin ise ortalamalarının %50'nin altında olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre en yüksek yüzdelerin devinimselliği de kapsayan karışık öğrenme profiline ait öğrencilere ait olduğu söylenebilir.

Tablo 7. Öğrencilerin öğrenme stillerine göre toplam sınav puanlarının dağılımı
(Table 7. According to students' learning style, distribution of total exam score)

	Toplam Puan				Toplam	
	n	x	ss	%	x	%
İşitsel	16	56,35	12,544	56,35	100	100
Devinimsel	2	56,75	11,313	56,75		
Görsel	7	50,12	12,843	50,12		
İşitsel/Devinimsel	4	58,12	11,145	58,12		
Görsel/İşitsel	5	60,80	16,648	60,80		
Görsel/Devinimsel	5	61,05	10,140	61,05		

Öğrencilerin öğrenme stil profilleri doğrultusunda toplam puanlarının dağılımlarına göre, tam puan üzerinden 61,05 ortalama ile en yüksek puanı görsel/devinimsel öğrenenlerin, 60,80 ile ikinci sırada görsel/işitsel öğrenenlerin ve 58,12 ortalama ile üçüncü sırada işitsel/devinimsel öğrenenlerin olduğu görülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND SUGGESTIONS)

Bu araştırma müzik eğitimi anabilim dallarında yapılmakta olan özel yetenek sınavlarında uygulanan müziksel yetenek ölçüm kriterlerinin öğrenme stillerine göre dağılımının ve bu dağılıma göre öğrencilerin almış oldukları yetenek sınav puanlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre:

- Müzik eğitimi anabilim dalları özel yetenek sınavında başarılı olan öğrencilerin (n:39) ağırlıklı işitsel (%41) olmak üzere devinimsel (5,1), karışık (%35,9) ve görsel (17,9) olarak farklı öğrenme stil profillerine sahip olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Tablo:2). Bu sonuçlara paralel olarak güzel sanatlar bölümlerinde eğitim görmekte olan resim ve müzik eğitimi öğrencileri üzerinde Yağışan ve Sümbül (2009:9) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, müzik eğitimi alan öğrencilerin işitsel ve kinestetik (devinimsel) başta olmak üzere tüm öğrenme stillerini aktif olarak tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bunun yanında Kreitner (1981) ve Falkner (1994) ise ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin müzik yeteneğinin işitselden ziyade görsel ve devinimsel olduğu sonucunu bulmuştur. Diğer araştırmalarla karşılaştırıldığında bu araştırmada da işitsel ağırlıklı olmak üzere bütün öğrenme stil profillerinde öğrencilerin olduğu görülmektedir. Diğer araştırmalardan farklı olarak araştırma sonuçlarında karışık öğrenme stillerine sahip öğrencilerin de olması, örneklem grubunun daha önce almış oldukları müzik eğitimi sürecinden (Ağsl, Konservatuar, vb.) dolayı diğer öğrenme stillerinde de gelişim gösterdikleri sonucuna bağlanabilir.
- Müzik eğitimi anabilim dalları giriş sınavlarında müziksel yeteneğin ölçümü için yapılan müziksel performans sınav kriterleri öğrenme stillerine göre incelendiğinde müziksel işitme, okuma, yazma, şarkı söyleme gibi etkinliklerin işitsel ağırlıklı (%63,75), bunun yanında çalgı çalmaya yönelik performansın devinimsel ağırlıklı (%25) olduğu tespit edilmiştir. Görsel algılamaya yönelik sınav kriterleri ise deşifre solfej okuma ile sınırlı kalmıştır (Tablo:3). Bu sonuç müziksel yeteneğin ölçülmesine yönelik yapılan sınav kriterlerinin işitsel boyutta ağırlıklı olduğunu göstermektedir. İlgili literatürde müziksel yeteneğin ölçümüne yönelik kullanılan kriterlerin öğrenme stillerine göre sınıflamasını inceleyen araştırmalara rastlanmamıştır.
- Giriş yetenek sınavındaki işitsel ve görsel ağırlıklı puan dağılım sonuçlarına göre en yüksek yüzdeyi görsel/işitsel olan karışık öğrenme profiline ait öğrenciler göstermiş, bunun yanında gruplar arası çok yüksek farklar bulunmamış ve öğrenme stil profillerine ayrılmış bütün grupların %50'nin üstünde bir başarı sağladığı

görülmüştür (Tablo:4, Tablo:5). Devinimsel ağırlıklı sınav puan dağılımlarına göre ise görsel/devinimsel ve işitsel/devinimsel karışık öğrenme stil profilindeki öğrenciler en yüksek ortalamalarla %50'nin üstünde bir başarı göstermiş, diğer öğrenme stil profilleri %50'nin altında bir başarı sağlayabilmişlerdir (Tablo:6). Bu sonuçlara göre öğrenme profiline göre karşılaştırılan gruplardan karışık öğrenme stiline sahip öğrencilerin daha yüksek ortalamalar aldıkları ve kendi öğrenme profilleriyle eşleşen sınav kriterlerinden daha yüksek ortalamalara sahip oldukları saptanmıştır.

- Öğrenme stil profilleri doğrultusunda toplam puanlarının dağılımlarına göre ortalamalarda çok yüksek farklar oluşmadığı ancak karışık öğrenme profiline sahip öğrencilerin daha yüksek ortalamalar aldığı görülmüştür. Bunun yanında ağırlıklı olarak bütün gruplar devinimsel kriter dışında diğerlerinde %50'nin üzerinde bir başarı göstermiştir (Tablo:7).

Müziksel davranışların kazanılma sürecinde, öğrenme etkinliği görsel, işitsel ve devinimsel duyuvarın hepsini kapsayarak bir bütünlük oluşturmaktadır, ancak öğrenme stil tercihi bilginin nasıl alındığıyla bağlantılı olarak büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda;

- Araştırma sonuçları görsel, işitsel, devinimsel ve karışık olmak üzere farklı öğrenme stil profillerine sahip öğrencilerin olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre müziksel yetenek ölçüm kriterlerinin de her öğrenme profili için yapılandırılma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.
- Araştırma sonuçları müziksel yeteneğin ölçüldüğü mevcut sınav kriterlerinin işitsel ağırlıklı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu durum müziksel yeteneğin ölçümü için önemlidir, ancak öğrenmede farklı algılamamanın önemli olduğundan yola çıkarak farklı sınav kriterlerinin araştırılması ve uygulamalarının yapılması diğer boyutların da ölçülmesine yardımcı olabilir. Örneğin devinimsel beceriyi çalgı performansının yanında farklı olarak koordinasyon hareketleri, oyun, dans figürleri, ritmik testlerle ölçen soru tiplerinin araştırma ve uygulaması yapılabilir. Görsel boyutta ise grafik, şema, resim ve semboller kullanılarak, müzikteki belli öğelerin tanımlanmasında ve ifade edilmesinde, aynı zamanda görsel olarak algılayan öğrencilerin de başarı ortalamalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Bu araştırmada örneklem grubunun küçük olması nedeniyle ve araştırmamanın belirli kriterler çerçevesinde yapılması nedeniyle genel bir yargıya varmak zorlaşmaktadır. Bu nedenle öğrenme stilleri ile öğrencilerin müziksel yetenekleri arasındaki ilişkiyi daha büyük örneklem gruplarıyla ve farklı kriterleri de araştırmaya dahil ederek yapmak genellenebilir sonuçlar vermesi bakımından önerilmektedir.

NOT (NOTICE)

Bu bildiri 8-9-10 Nisan 2010 tarihinde ÇOMU Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü "II. Ulusal Güzel Sanatlar Sempozyumu" nda sözlü olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Babadoğan, C., (t.y.). Öğrenme Stilleri (Hazırlık Notları). www.egitim.aku.edu.tr/ogrenstil.doc Erişim Tarihi: 16.9.2009
2. Bauer, W., (1994). The Relationship Among Elements Of Learning Style. Mode Of Instruction And Achievement Of College Music Appreciation Students. Doctora Dissertation, Kent State University, USA.
3. Boydak, A., (2007). Öğrenme Stilleri (11.Baskı). İstanbul: Beyaz Yayınları.
4. Ece, A.S. ve Kaplan, S., (2008). Müziksel Algılama (İşitme, Okuma, Yazma), Ses ve Çalgı Yetenekleri Arasındaki İlişkilerin Farklı

- Değişkenler Açısından İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:16 No:1 285-296
5. Gencel, İ.E., (2006). Öğrenme Stilleri, Deneyimsel Öğrenme Kuramına Dayalı Eğitim, Tutum ve Sosyal Bilgiler Program Hedeflerine erişim Düzeyi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
  6. Gökbudak, Z.S., (2003). Piyano Eğitiminde Etkin Öğretim İçin Öğrencilerin Öğrenme Durumlarının Rolü. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu. 30-31 Ekim 2003. İnönü Üniversitesi, Malatya, 193-197
  7. Güven, M., (2004). Öğrenme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
  8. Kinslow, A.J., (1995). The Use Of Mental Imagery In The Teaching And Learning Of Music: A Naturalistic Study In A Elementary School Setting. Doctora Dissertation, Temple University, USA.
  9. Lammers, W., (2006). Factors Affecting Performance Proficiency. A Case Study Involving Intermediate Piano Students. Master of Education Dissertation, Brock University St. Catharines, Ontario, Canada.
  10. Mishra, J., (2007). Correlating Musical Memorization Styles and Perceptual Learning Modalities, Visions of Research in Music Education, Vol: 9-10
  11. Molumby, L.N., (2004). The Application of Different Teaching Strategies Reflective of Individual Student's Learning Modalities In The University Flute Studio Class. Doctora Dissertation, Ohio State University, USA.
  12. Ömür, Ö., (2003). Piyano Eğitiminde Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkileri. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
  13. Özer, B., (1998). Öğrenmeyi Öğretme (Eğitim Bilimlerinde Yenilikler). <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/1266/unite09.pdf> Erişim Tarihi: 30.10.2006
  14. Özgür, Ü. ve Aydoğan, S., (1999). Müziksel İşitme Okuma (Birinci Baskı), Ankara: Sözkese Matbaa.
  15. Rickey, L.E., (2004). An Investigation To Observe The Effects of Learning Style On Memorization Approaches Used By University Group Piano Student When Memorizing Literature. Doctora Dissetation, Ball State University, Indiana.
  16. Sanders D.P., (1991). An Exploratory Study of The Relationship Between Perceptual Modality Strength And Music Achievement Among Fifth-Grade Students. Doctora Dissertation, University of Oklahoma, Norman Oklahoma, USA.
  17. Sökezoğlu, D., (2003). Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerine Göre Görsel, İşitsel ve Dokunsal Algı Türlerinin Piyano Eğitimindeki Kullanılma Düzeyi. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu. 30-31 Ekim 2003, İnönü Üniversitesi, Malatya, 224-228.
  18. Şimşek, Ö., (2007). Marmara Öğrenme Stilleri Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve 9-11 Yaş Çocuklarının Öğrenme Stillерinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
  19. Uğur, N., (2008). Algısal Öğrenme Stilleri Açısından İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının ve Öğretmen Uygulamalarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
  20. Yağışan, N. ve Sümbül, A.M., (2009). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Öğrenme Tercihleri. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23-25 Eylül 2009. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.